

Buddhalegenden (uddrag)

Umiddelbart forud for sin sidste fødsel
dvælede den vordende buddha,
Bodddhisattva, i Tushita-himlen (de
5 tilfredses himmel). Ved tidens fylde bad
guderne ham om at lade sig føde på jorden
for at fuldkomme sin bestemmelse. Den
ophøjede valgte selv tidspunktet, landet,
slægten og den kvinde, han ønskede til
10 moder. Det var dronning Maya, kong
Suddhodanas gemalinde, som den ophøjede
udkårede.

Just på den tid blev midsommerfesten
indvarslet i Kapilavasthu, mængden frydede
15 sig, og dronning Maya tog del i festen. Da
fuldmånedagen indtraf, stod hun tidligt op,
badede sig i vellugtende vande,
bortskænkede fire tusinde guldstykker i
almisse og deltog i festmåltidet, iført sit
20 fineste skrud. Derefter besluttede hun at
overholde de otte fastebud og trådte ind i sit
smukt udstyrede sovegemak, hvor hun lagde
sig på sit fyrstelige leje, faldt i søvn og
drømte en drøm:

25 De fire verdensvogtere løftede hendes
seng og førte hende bort til Himalaya-
bjergene. Der, på Manosila-sletten, lagde de
hende under et mægtigt salatræ, der var syv
mile højt, og stillede sig ærbødigt ved
30 hendes side. Derefter indfandt deres
hustruer sig og førte hende til Anotata-søen,
hvor de badede hende for at rense hende for
enhver besmittelse, iførte hende himmelske
klæder og overstrøede hende med
35 himmelske blomster. Ikke langt herfra lå
Sølvbjerget, og på dette et gyldent hus. Der
redte de hende et himmelsk leje med
hovedgærdet mod øst.

I skikkelse af en pragtfuld hvid elefant
40 vandrede Bodddhisattva omkring på
Guldbjerget, som lå i nærheden. Fra dette
steg han ned og nærmede sig Sølvbjerget fra
nord. Han plukkede en hvid lotus med sin
sølvhvide snabel, trompeterede højt og
45 skred ind i det gyldne hus. Tre gange gik han
rundt om moderens leje med højre side
vendt imod hende, så berørte han hendes

højre side og syntes at trænge ind i hendes
liv. På den måde skete undfangelsen.

50 Næste dag, da dronningen vågende,
meddelte hun kongen sin drøm. Og kongen
sammenkaldte fireogtresindstyve
fremstående brahmaner, og efter at have
bespist dem og opfyldt ethvert af deres
55 ønsker fortalte han dem drømmen og
spurgte dem, hvad den skulle betyde.

Vær ikke urolig, store konge, sagde
brahmanerne, et barn er undfanget af din
dronning. Det er en dreng og ikke en pige.
60 Du skal have en søn. Og dersom han
beslutter at leve som husfader, vil han blive
en verdenshersker, men opgiver han
husfaderens stand og trækker sig tilbage fra
verden, så vil han blive en buddha, der skal
65 fordrive syndens og dårskabens skyer fra
denne verden.

I samme øjeblik Bodddhisattva blev
undfanget i moderens liv, rystede, dirrede
og skælvede alle titusinde verdener, og de
70 toogtrediven varsler indtrådte: Et mægtigt
lyshav gennemtrængte de titusind verdener,
blinde fik deres syn igen som af længsel
efter at se hans herlighed, døve hørte,
stumme talte, den pukkelryggede blev ret,
75 den lamme genvandt evnen til at gå, alle
fanger blev befriet for deres længer, i alle
helveder slukkedes ilden, sygdomme
ophørte blandt menneskene, de vilde dyr
ængstedes ikke mere, alle dødelige talte kun
80 venlige ord, alle musikinstrumenter gav sig
til at spille, overalt blev vejret strålende, en
mild og kølig brise blæse til menneskenes
vederkvægelser, fuglene ophørte at flyve,
floderne standsede deres løb, vandet i havet
85 blev fersk, overalt dækkedes jorden med
lotusblomster og fra himlen regnede det
med blomster ...

*Fødslen finder sted i Lumbini-lunden;
dronning Maya rækker ud efter nogle
90 blomster fra et sala-træs høje grene og
barnet går frem af sin moder rent og purt.*

I det samme indfandt sig fire forklarede
ærkeengle med et gyldent net, hvori de
modtog den vordende buddha, anbragte

barnet foran moderen og sagde: Glød dig, dronning, du har født en mægtig søn ...

De fire ærkeengle, som opfangede ham i det gyldne net, rakte barnet til de fire verdensvogtere, som lagde det på et blødt, sort tæppe af antilopeskind; verdensvogterne overhændede barnet til mennesker, som modtog ham i et stykke fint klæde. Og menneskene stillede ham på jorden, hvor han stod med ansigtet imod øst. Som et åbent rum lå udstrakt foran ham mange tusinde verdener, i hvilke guder og mennesker ofrede til ham røgelse og blomsterkranse og meget andet, medens de lovpriste ham: Ophøjede væsen! Der gives ingen som er dig lig, end minder nogen, som overgår dig!

Dronning Maya dør, da drengen er 7 dage gammel. Ved navngivningsfesten, hvor han får navnet Siddhartha spås det, at han enten vil blive en altbeherskende konge eller, hvis han ser en olding, en syg, et lig og en munk, en buddha. Kongen beslutter ikke at lade noget sådan væsen komme Siddhartha for øje. Ved den store årlige såfest var alt folket ude for at overvære markernes indvielse, når kongen pløjede for med den gyldne plov:

Der stod på den mark, hvor pløjningen skulle finde sted, et enligt rosen-æbletræ med tætte blade og dyb skygge under. Her lod kongen berede et leje for den unge prins med en tronhimmel over, besået med guldstjerner og et forhæng omkring, og kongen satte tjenerinder til at våge over ham, mens han selv i kongeligt skrud omgivet af sit hof skred frem til stedet, hvor pløjningen skulle foregå. Her tog kongen guldploven, hofmændene tog sølvplove og bønderne de andre plove, og så pløjede de marken op og marken ned – og festens pragtudfoldelse var på sit højeste.

Også tjenerinderne, som sad bag forhænget, kom frem for at se på herligheden. Boddhisattva så sig omkring og opdagede, at han var ene; da rejste han sig hastigt og anbragte sig med benene overkors, og under tilbageholdelse af

åndedrættet opnåede han første trin på henrykkelsens vej.

Tjenerinderne blev borte en stund, optaget af de mange lækre ting, der var at spise. Og skyggen fra de andre træer flyttede sig mod øst, men rosen-æbletræets skygge blev stående uforandret over barnet. Pludselig kom tjenerinderne i tanke om, at de havde ladet deres unge herre alene tilbage, og da de løftede forhænget, så de Boddhisattva siddende på sit leje med benene overkors, og de bemærkede miraklet med skyggen. Så gik de til kongen og sagde: Herre, sådan og sådan sidder prinsen, og skyggen fra de andre træer har flyttet sig imod øst, men rosentræets skygge er blevet stående uforandret. Og kongen kom til i hast, så miraklet og hilste sønnen med ærefrygt.

Prinsen voksede til, og da han var 16 år gammel, byggede kongen ham tre slotte, et for hver af årstiderne, og gav ham yderligere 40.000 danserinder til selskab.

En dag ønskede Boddhisattva at foretage en tur i parken, og han gav sin køresvend ordre til at spænde for. Denne kørte da frem med en pragtfuld vogn, smukt pyntet og forspændt med fire udvalgte heste, hvide som den hvide lotus' kronblade. Og Boddhisattva besteg vognen, der var skøn som et gudepalads, og kørte i retning af parken.

Da tænkte guderne: Tiden er nær, da prins Siddhartha skal oplyses. Vi vil vise ham et tegn. En af guderne omskabte sig til en brøstfældig, gråhåret olding, krumrygget, stavrende og skælvende, og han viste sig for Boddhisattva, men således at kun han og køresvenden kunne se ham.

Da sagde Boddhisattva til køresvenden: Sig mig, min ven, hvad er det for et menneske? Om det så er hans hår, er det ikke som andre menneskers. Så snart han hørte svaret, udbrød han: Skam få fødslen, at alderen skal ramme enhver, som er født, og med oprevet sind vendte han om og steg op i slottet.

Hvorfor er min søn vendt så hurtigt tilbage? spurgte kongen. Han har set en olding, herre – lød svaret; og fordi han har set en olding, har han i sinde at trække sig tilbage fra verden.

Vil du dræbe mig med de ord? Skynd jer at gå fremført nogle skuespil for min søn! Kan vi blot få ham gjort glad, vil han opgive tanken om at forsage verden. Og kongen satte vagtposter ud i en halv mils omkreds.

Så hændte det en dag, at Boddhisattva undervejs i parken fik øje på en syg mand, som guderne fremtryllede, og da han havde forhørt sig om, hvad det var, vendte han bedrøvet tilbage til slottet. Kongen gjorde samme spørgsmål og gav samme ordre og sendte endnu et vagthold ud i trekvart mils afstand.

En anden dag, da Boddhisattva var undervejs i parken, så han en død mand, som guderne havde fremtryllet, og da han havde forhørt sig, vendte han bekymret hjem. Kongen gjorde samme spørgsmål og gav samme ordre, og han udsendte endnu et vagthold i en hel mils omkreds.

Og atter en dag, da Boddhisattva kørte i parken, fik han øje på en munk, som guderne havde fremtryllet. Han spurgte køresvenden: Sig mig, hvem er denne mand? Og endskønt der ingen buddha var i verden, og køresvenden ingen forestilling havde hverken om munke eller om deres gode egenskaber, svarede han på gudernes indskydelse: Herre, det er en, som har forsaget verden – og brød ud i lovprisning af det forsagende liv. Tanken om at forsage verden behagede Boddhisattva, og den dag fortsatte han sin vej, indtil han kom til parken.

Da han havde forlystet sig dér hele dagen og badet i kongehavens lystdam, tog han ved solnedgang plads på den kongelige hvilebænk for at smykke sig. Hans tjenere bragte ham fine klæder, prydelser af forskellig art, blomsterkranse, salver og vellugtende sager, og efter at have smykket sig besteg han sin overdådigt udstyrede vogn.

Just i dette øjeblik modtog kong Suddhodana meddelelse om, at prinsens yndlingshustru havde født en søn, og han tilkaldte en tjener og sagde: Bring min søn det glade budskab. Men da Boddhisattva modtog budskabet, udbrød han: En hindring (rahula) er født, en lænke er kommet til verden.

Hvad svarede min søn? spurgte kongen, og da han hørte det, sagde han: Min sønnesøns navn skal fra denne dag være prins Rahula.

Boddhisattva gik ind i slottet og lagde sig på en løjbænk. Straks samlede der sig om ham rigt klædte kvinder, skønne som himmelske nymfer, fuldt uddannede i dans og sang, som søgte at forlyste ham med dans og musik. Men Boddhisattvas afsky for lidenskab hindrede ham i at glæde sig derved, og han faldt i en dyb søvn. Da udbrød kvinderne: Hvorfor skal vi trætte os længere, når den, for hvis skyld vi danser, er faldet i søvn. De kastede musikinstrumenterne fra sig og lagde sig ned; men lamperne var fyldt med sødtduftende olie og vedblev at brænde. Ud på natten vågnede Boddhisattva, satte sig op med benene over kors og iagttog de sovende kvinder, som lå spredt over gulvet, nogle våde af savl og spyt, andre skærende tænder og talende i søvne, nogle med åben mund, andre med klædningsstykkerne gledet ned, blottende deres grimme nøgenhed. Den store forandring i deres ydre forøgede yderligere hans afsky for sanselige glæder. Hans pragtfulde værelse, skønt som Indras palads, begyndte i hans øjne at ligne en kirkegård opfyldt med døde kroppe: Hvor trykkende og kvælende er det dog alt, udbrød han, hans sind brændte efter at vende verden ryggen, og han sagde: Jeg må endnu i dag foretage det store skridt bort fra verden.

Han stod op, kaldte på en tjener og gav ham ordre til at sadle hans yndlingshest.

Nu tænkte Boddhisattva: Jeg vil blot kaste et blik på min søn, og han begav sig til de værelser, som beboedes af Rahulas

moder og åbnede døren til hendes værelse. Derinde brændte en lampe, og Rahulas moder lå på sit leje, smykket med jasminer og andre blomster og sov med hånden på sønnens hoved. Boddhisattva blev stående på tærsklen og betragtede dem begge.

Dersom jeg løfter min hustrus hånd fra barnets hoved og tager ham op, vil han vågne og således forhindre mig i min bortgang. Jeg vil først blive en buddha og derefter komme tilbage og se min søn. Med de ord forlod han slottet.

Nu lagde Boddhisattva sine kostbare klæder, iførte sig munkedragten, som Brahman skænkende ham tillige med munkens traditionelle ejendele, en skål, en kniv, en nål, et bælte og en si, og begav sig til skoven ved Uruvela, hvor han traf 5 strenge bodsøvere.

Disse tjente ham på alle måder i de seks år, hans sjælekamp varede, gjorde rent i hans celle og lystrede hans mindste vink, medens de uafbrudt tænkte: Nu vil han blive en buddha, nu vil han blive en buddha.

Boddhisattva besluttede at drive askesen til det yderste og prøvede forskellige måder, f.eks. at leve af én sesamkærne eller ét riskorn om dagen, ja ophørte ganske at tage næring til sig og afviste endog guderne, når de kom og forsøgte at indgive ham næring gennem hudens porer. Af mangel på føde blev hans legeme udmagret i allerhøjeste grad, huden mistede sin glans og blev sort, indtil han en dag under en ekstase fremkaldt ved åndedrættets tilbageholdelse, fik så voldsomme smerter, at han sank bevidstløs sammen.

De seks år, som den ophøjede anvendte på bodsøvelser, var som den tid, man vil anvende på at slå knuder på luften. Han kom til det resultat, at strenge bodsøvelser ikke fører til oplysning, og han begyndte så at gå rundt i byerne for at tigge føde sammen, som han ernærede sig ved.

Den store oplysning timedes ham under det hellige bo-træ i Uruvela.

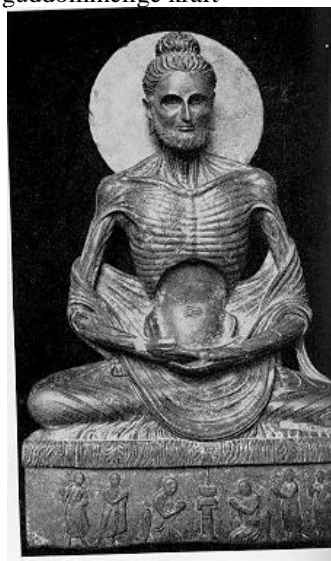
Boddhisattva vendte ryggen til stammen af bo-træet med ansigtet mod øst. Han

fattede den store beslutning: Lad min hud, mine sener og knogler visne, lad kødet og blodet i mit legeme tørre hen. Jeg vil ikke vige fra denne plads, før jeg har nået den højeste og fulde viden. Og med benene over kors anbragte han sig i uovervindelig stilling, som end ikke hundrede lyn tilsammen kunne have forjaget ham fra.

Og i den første nat, mens bo-træet dryppede røde, korallignende skud ned over hans munkekappe, nåede han til erkendelse af sine tidligere tilværelser, i anden nattevagt vandt han det himmelske øje, og i den tredje nattevagt gik årsagskæden op for ham.

I tanken gennemgik han de tolv led af årsagskæden, forlæns og baglæns, rundt og tilbage igen, og imens skælvede de titusinde verdener tolv gange.

Brahman: hindu-præst
Indra: gudernes konge
Brahma: skaberguden, den universelle guddommelige kraft

75 **Figur 1** Den asketiske buddha

